



# Thorvald Staunings tale ved 10-året for genforeningen

**Taler**

Thorvald Stauning  
Statsminister

**Dato**

15. juni 1930

**Sted**

Dybbøl Mindepark

## 1 Genforeningens 10-aarsdag

Danske Kvinder og Mænd!

- 5 Der er forløbet 10 Aar, siden Repræsentanter for hele det danske Folk samledes her paa det historiske Sted i Dybbøl Skanser til festlig og højtidelig Genforening med Sønderjylland. Troen paa denne Begivenhed, der var holdt levende i 56 Aar, var blevet Virkelighed efter haarde Trængselstider under frem med Lands Herredømme, og nu har vi i 10 Aar arbejdet sammen inden for vort eget Lands
- 10 Grænser.

- Nu samles vi atter her, Repræsentanter fra Regering, Rigsdag og Folk med Kvinder og Mænd, der har deres Hjem her i den mindere Landsdel, vi samles for i Fællesskab at dvæle i Minderne om svundne Tider og for at bekræfte det
- 15 Haandslag, hvormed vi mødtes for 10 Aar siden.

- Vi ved, at disse 10 Aar har budt mange Vanskeligheder, saaledes som de maa komme, naar en Del af et Land og en Befolkning skilles ud fra sin Forbindelse og forbindes med et nyt Centralpunkt. Vi ved, at baade aandelige og
- 20 økonomiske Besværligheder opstod, men de var dog intet imod de Lidelser, der begyndte for henved 66 Aar siden, da den danske Befolkning efter en ulykkelig Krig, efter Sejrherrens Vilje og Befaling skiltes fra sit Moderland.

- Men dertil kommer, at det danske Folk hæderligt har vist Vilje til at hjælpe
- 25 denne Landsdel og dens Befolkning over og igennem de vanskelige Vilkaar, som viste sig.

Med stor Enighed er der gennemført Love og Bevillinger til Støtte under den

30 økonomiske Omvæltning, som fulgte efter Krigen, og til den Bedrifts-  
Omlægning, der særlig var fornøden for Landbruget. Og om Befolkningen end  
nu og da har været nedtrykt, har den dog følt, at der arbejdedes efter Evne og  
med god Vilje paa Ubedring af den Skade, der var Følgen af Fortids Ulykker.

35 Og ligesom vi ser tilbage paa en Virksomhed, hvis Maal har været at mildne  
Vilkaarene i alle Henseender for den Befolkning, der knyttedes til Danmark, ser  
vi ogsaa med Tilfredshed tilbage paa en Virksomhed for at sikre det tyske  
Mindretal indenfor vore Grænser den Frihed og Retfærdighed, som det havde  
Krav paa.

40

De gamle Tider er forbi, ny Tid og ny Opfattelse raader. Men Minder lever  
hernede. Gode og onde Minder imellem hinanden.

Endnu lever her en Skare Kvinder og Mænd, der har oplevet Tiden mellem  
45 1864 og 1920. Vi ved, at det er dem og deres Slægter, der bevarede dansk Sprog,  
dansk Kultur og Tradition under Fremmedherredømmet, og vi ved, at de har  
bitre Minder fra den Tid. De skal erindres paa denne Højtidsdag, og en Tak skal  
lyde til dem for deres Kærlighed og Troskab overfor vort fælles Land.

50 Og her lever et Slægtled, som har Minderne fra den store Krig. Gamle, danske  
Familier maatte se deres Sønner drage ud i Krigen under de tyske Faner i Aarene  
fra 1914. Vi forstaar den Smerte, det har forvoldt. En dobbelt Smerte, som  
maatte bæres for at undgaa endnu større Ulykker. Det er blevet anerkendt, at  
den sønderjydske Befolkning viste sand Loyalitet og Troskab i disse forfærdelige  
55 Ufredsaar.

Mange unge, danske Mænd blev derude, og mange Hjem hernede begræder  
endnu disse Tab. Ogsaa vi, der er samlet paa denne Højtidsdag, vil skænke disse  
Sønner en Tanke og deres Hjem og Slægtninge vor varme Medfølelse.

60

Men efter de mange triste Aar, der gav de dystre Minder, kom den befriende  
Stund, da Budskabet lød: I maa gerne hejse det danske Flag, I maa gerne tale det  
danske Sprog. Den sørgelige Krig var endt, det tyske Folk vidste, at nu maatte  
der ogsaa øves Retfærdighed overfor Sønderjylland. Og Flagene kom frem,  
65 dansk Tale lød i Forsamlingshusene, danske Sange klang igennem det jyske  
Landskab.

Fra Befolkningens Talsmand i den tyske Rigsdag lød det samme Krav, som  
70 samlede Folkets Repræsentanter i den danske Rigsdag, Kravet om en Afgørelse  
paa Grundlag af Folkenes Selvbestemmelsesret.

Og vi fik Afgørelsen, et af de skønneste Minder i vor nationale Historie. Vi ved  
vel og behøver ikke at skjule, at ogsaa den Afgørelse medførte Skuffelser og  
75 voldte Sorg, men alligevel havde Glæden Overtaget og med Rette. Vi føler os  
trygge ved Afgørelsen, thi den skete paa Grundlag af en solid Folkevilje, udtrykt  
ved dedsted fundne Afstemninger, og den sikrede den nationale Enhed indenfor  
Landets Grænser.

80 Grænselinien er draget som Folkeviljen anviste det, og derfor er der Fred og  
Forsonlighed ved denne Grænse. Og det er hele Folkets Sag, at denne Tilstand  
bevares. Det maa være Maalet for vor Stræben i Nutiden, og det vil ogsaa i  
Fremtiden være en Opgave, som maa varetages.

85 Med berettiget Stolthed kan vi henvise til de Afgørelser, der er truffet i  
Danmark angaaende det tyske Mindretals Stilling, overbeviste om, at disse  
Afgørelser har bidraget til den fredelige Udvikling af Forholdene hernede. Den  
danske Rigsdag har vist Frisind og Højsind ved Ordningen af de kulturelle  
Anliggender i Sprog, Kirke og Skole. Den har ikke fulgt Eksemplet fra Tiden  
90 efter 1864, og det vilde ogsaa have været grov Uret. Vi har øvet Retfærdighed  
over for en Befolkningsdel, som ved Begivenhedernes Udvikling har faaet sit  
Hjem indenfor en anden Nation end deres oprindelige. Tysk Sprog og Kultur er  
denne Befolknings aandelige Eje, og det danske Folk øver ikke Vold.

95 Vi ved, at det Tyskland, som nu er vort Naboland, er et andet end det, der i  
1864 annekterede Sønderjylland. Og vi føler os overbeviste om, at den Frisindets  
Aand, som er bragt i Anvendelse paa vort Omraade, fortsat vil trænge sejrende  
igennem ogsaa paa den anden Side af den nye Grænse.

100 Vi møder ikke paa Tiaarsdagen for Genforeningen for at holde Sejrsfest eller for  
at hovere over vort Naboland. Vi møder fra begge Sider af den *gamle* Grænse  
for sammen at dvæle i Minderne om svundne Tider. Der er sikkert ogsaa iblandt  
Minderne gode og smukke Begivenheder fra de to Befolkningsdeles Samliv og  
smukke Erindringer netop fra de Dage, da det tyske Folk var ved Afslutningen  
105 af de haarde Prøvelser, som den store Krig havde medført, og den sønderjydske  
Befolkning ved Afslutningen af sin haarde Tid.

110 Vi har Grund til at anerkende det højt udviklede, dygtige tyske Folk og Grund  
til at ønske Venskab og Samarbejde med dette. Fortids Strid er endt, en ny Tid  
er begyndt. En Arbejdets Tid for økonomisk, social og kulturel Højnelse, og  
denne Tid vil bringe Lykke for Fremtidens Slægter, naar dens Gerning bliver  
viet Freden i Samarbejde mellem Nationer og Folk.

115 Det er mit Ønske paa denne Højtidsdag, at det danske Folk bestandig maa være  
besjælet af Viljen til fordrageligt Samliv og Samarbejde med vort Naboland, og  
mit Haab, at dette Ønske ogsaa vil finde Genklang i Nabofolket.

120 Og saa bringer jeg da i det danske Folks Navn en Hilsen til Landsmændene her  
med Tak for de første ti Aar af vor nye Historie. Vi ønsker, at den fremgangsrig  
Udvikling, som nu er synlig, maa fortsættes, at den Følelse af Lykke ved Eders  
Tilbagevenden til Danmark, som fik saa stærke og smukke Udslag i 1920, maa  
vokse i Styrke og Inderlighed.

125 Lad os i Mindet om de syundne Tider ønske, at den nationale Enhed, som nu  
befolker vort Land, maa vokse og trives, socialt og kulturelt, saaledes at dansk  
Sprog, dansk Kultur og dansk Foretagsomhed bestandig kan indtage en anset og  
hædret Plads indenfor Nationernes Kreds. Leve Danmark!

130

**Kilde**

Manuskript taget fra Stauning, Th. (1931). Tanker og Taler: Et Billede af 25 Aar i det offentlige Liv.  
København og Oslo: Jespersen og Pios Forlag

**Kildetype**

Dokumentation i bogværk

135

**Tags**

Jubilæumstale, Socialdemokratiet

**URI**

<https://www.dansketaler.dk/tale/thorvald-staunings-tale-ved-10-aret-for-genforeningen>

140

145